

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR PERFORMANCE
STUDIO PERFORMANCE

CHRLIČ

THE GARGOYLE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

Nikol Čížek Uxová

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

MgA. Jennifer Helia De Felice

OPONENT PRÁCE
OPPONENT

MgA. Helena Lukášová

BRNO 2016

DOKUMENTACE VŠKP

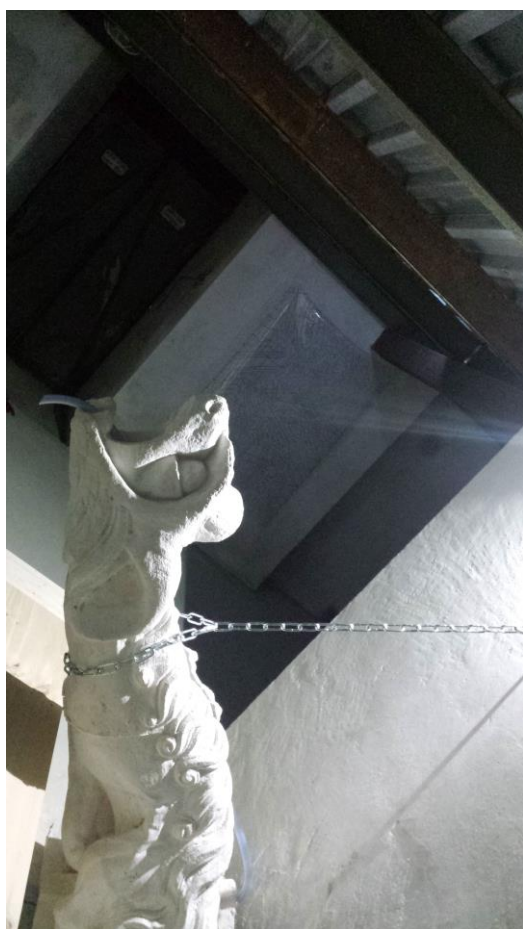
OBSAH:

OBRAZOVÁ ČÁST	s. 4 – 12
- Objekt	4
- Fontána, video-performance	6
- Břichohlaví démon	8
- Vitráž, kresba	9
- <i>Relikvie</i>	10
- <i>Video-obraz</i>	11
- <i>Foto-performance</i>	12
 TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)	 s. 13 – 16

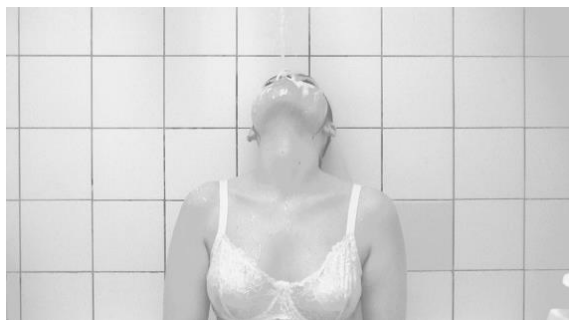
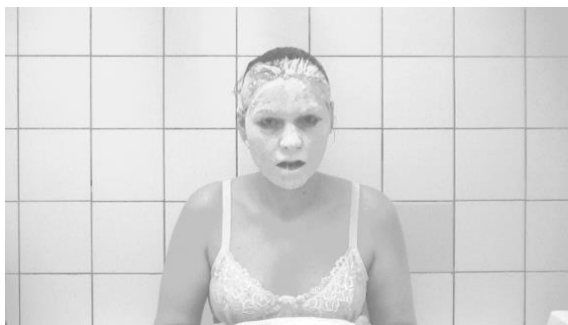
OBRAZOVÁ ČÁST

K obhajobě byla předložena site-specific instalace složená ze 4 realizací: objekt, video, kresba, fotografie.

Bez názvu, kombinace materiálů-funkční objekt, cca 150 x 300 x 200 instalace, 2016

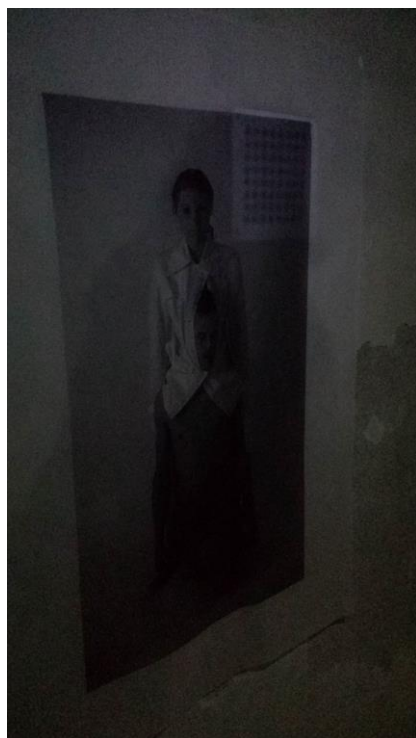

Fontána, video-performance, 00:14:35, mpg, 2016

http://archiv.ffa.vutbr.cz/vskp/video/2016-cizek_uxova-nikol-chrlic

Fontána, video-performance, 00:14:35 ve smyčce, instalace-projekce, 2016

Břichohlaví démon (gotický gril), fotografie, 100 x 70, instalace 2016

Vitráž, kresba na fólii, 120 x 100, instalace, 2016

Relikvie, koláž, 40 x 30, 2016
(Není součástí instalace)

Břichohlaví démon. video-obraz, 00:01:42,mpg, 2016

(není součástí instalace, viz media archiv)

Konfrontace nebe a pekla, by se často dala přirovnat k životním peripetiím. A mým démonem se tak stává každodennost řešení situací.

Chrlíč, foto-performance, rozměry variabilní, 2016
(není součástí instalace)

TEXTOVÁ ČÁST (PÍSEMNÁ OBHAJOBA)

Apropriace gotiky do současného umění, formou dočasné site-specific instalace ve sklepním prostoru. Instalace se skládá ze čtyř samostatných děl, které spojuje společná tematika, která se opírá o vlastní zkušenosti a vytváří tak vlastní chrámové prostředí.

Během posledních jedenácti let mého života, tedy od prvních výtvarných projevů, studia a hlavně práce, a to především ve spojitosti s katedrálou sv. Víta, mě toto téma doprovází. Přesto, že nejsem věřící, člověk pociťuje úctu při procházení touto skvostnou památkou a to především z atmosféry, která na něho dýchá. Poprvé, co si vzpomínám, jsem památku navštívila až v jedenácti letech, a to jsem narozená v Praze. Bylo to kvůli domácímu úkolu do školy, kdy jsme měli kreslit gotická okna do dějin umění. V tomto dětském projevu vznikly i jiné práce, které reflektovaly dominantu katedrály. Má tvorba se pak začala ubírat větším zájmem o sochařství, až mě přivedla na sochařskou školu v Hořicích, která se v dobách dostavby Katedrály sv. Víta na dostavbě podílela, a do dnes jsou v jejím vlastnictví sádrové modely, jejíž realizace jsou k vidění v interiéru katedrály. Jako přední sochařská škola s tradicí, vychovává mnohé řemeslníky, kteří se na opravách této památky podílejí i dnes. I já, jsem dostala tuto příležitost, a jako brigádník, ve firmě Bohumila Pánka, se pohybuji již osm let. Ne jen, že se mi otevřela pracovní příležitost o získání nových zkušeností, ale hlavně neuvěřitelný pohled na gotickou architekturu, a to z jiného úhlu pohledu.

Jižní strana Katedrály sv. Víta, 2011

Severní strana Katedrály sv. Víta, 2008

Tento pohled a zkušenost se snažím zprostředkovat skrze apropriaci gotiky do umění. Důležité jsou pro její uchopení i starší práce z roku 2010, jako stěžejní bych zmínila *“Horký červenec”*. Práce byla pro mě v mnoha věcech nová a objevná. Jednalo se o první video performance, které reflektovalo celosezónní práci na dlažbě v interiéru katedrály, kdy jsem se dostávala do neustálých konfliktů s turisty. Představuje jakýsi klid v prázdné katedrále a kriticky se tak vyjadřuje k síle turismu.

Horký červenec, foto-performance, 2010

Hlavním jmenovatelem se stal člověk, jako měřítko bakalářské práce. Měním tak význam gotiky, kde byl doposud měřítkem Bůh. Dnes chápeme gotiku spíše jako kulturní odkaz našich předků a mluvit o gotickém umění ve stejném slova smyslu, jak pracuje filozofie umění dnes, je relevantní. I proto mě apropiace gotiky do dnešního umění přišla jako adekvátní. Během loňských oprav Pražského Hradu se zrodila prvotní myšlenka vytvoření funkčního objektu, který bude charakterizovat mojí zkušenost s chrámem sv. Víta a přenesu tak tento obraz z výšky k člověku. Práce má reflektovat svatost, čistotu, se kterou byla katedrála postavena, a naproti tomu člověka, který vše umožnil, a který svůj vliv uplatňuje dodnes. Dominantní složkou objektu se stává odlitek ze středověkého originálu chrliče ze svatovítské katedrály, který se svým ukotvením odvrací od pekla a směřuje tak k bohu. Jeho význam je tak říkajíc na hraně přesto mu jeho funkčnost zůstává neodepřena. Surovost instalace zachycuje především tu podstatu čistoty a navrácí se k mému vztahu k sochařství jako řemeslu. Pro mě samotnou je velkou výzvou zpracovat takto čistý objekt a přesto v něm ponechat určitou sílu, která dílo charakterizuje něčím víc než je. Atmosféra díla je pro mě určující a proto jsem zvolila tiché prostředí sklepní místnosti, kde pozorovatele nijak neovlivňují vnější vlivy. Stejně jako díla i prostor byl maximálně vyčištěn pro účely instalace a stává se tak její součástí.

Činitelem instalace se stává voda jako životadárná síla, která bere i dává. Vždy mě voda uklidňovala nebo přinášela vzrušení při hrozícím nebezpečí, ovšem z bezpečné vzdálenosti, stejně jako se Immanuel Kant zmiňuje o krásnu. Ve video performanci „*Fontána*“, které je součástí instalace, rozpracovávám téma funkčního objektu jako objektu v performanci. Zde je mou inspirací práce Bruce Naumana, který ve své akční fotografii „*Fontána*“ zachycuje moment chrlení vody a zároveň se stává objektem v performanci a reaguje tak na readymade Marcela Duchampa. Jeho vztah k vodě a fontáně přetrvává i ve vodních instalacích jako „*One Hundred Fish Fountain*“, která vypovídá o zkušenostech z dětství a zároveň řeší filozofické otázky existencializmu. Ve videu pracuji s vlastní identitou, podobně jako Nauman v díle „*Make up white*“, která se svou estetikou navrácí k sochařským materiálům, jako je tomu pro změnu u Tomáše Rullera. Přestože video mnohem více rozpracovává objekt fontány, představuji se zde i v roli chrliče, který přenáší tok informací.

Přestože se práci snažím očistit, její hlavní část je v podstatě ryze nečistá. Démoni a bestie zdobí katedrálu. Měli ochranou funkci, která měla bránit v přístupu zlých sil z vnějšího světa. „*Jejich pevné spojení se stavbou, k níž jsou jakoby připoutány, a tím odsouzeny ke služebnému postavení, symbolizovalo také vítězství církve nad démony.*“¹ Toto napětí nadále

¹ CHOTĚBOR, Petr. Chrliče svatovítské katedrály, 1. Vyd. Správa Pražského Hradu, Praha, 2012, 5. s. ISBN 978-80-86161-76-1

pokračuje v napnutém řetězu, který nadále drží chrliče svázaného s jeho stráží. Temný středověk nechával vzniknout spoustě pověr, a vyobrazování démonů bylo ovlivněné jak antikou, tak orientem. V knize Fantastický středověk od Jurgise Baltrušaitise, se poprvé setkávám s pojmem „*Gotický Gril*“, ukázky vyobrazených příšer mě naprosto nadchly, neboť obohacují mojí jinou stránku tvorby, která by se dala charakterizovat jako „*bad painting*“. Jde o fantasijní vyobrazování příšer, které je značně podobné právě i vzniku chrličů. Práce se tedy rozšiřuje i v tomto duchu. Jedná se o video-obrazy a foto-performance, které vyobrazují jak chrliče, tak grily. Součástí instalace je i apropiace vitráží do kresby na fólii, jejíž složitost je převedena do jednoduché linie, která popírá barvu, ale stále komunikuje se světlem, a do relikvie transformované z běžného života.

Práce byla výzvou pro mě samotnou. Snažila jsem se zachovat podstatu mé dosavadní práce, která se vždy opírala o mé životní zkušenosti, romantiku a barvu. Změna byla v jiném přístupu k práci a v jiných estetických hodnotách, které se tak stávají přínosem pro mě. Celková instalace se stává monumentální dominantou v mé dosavadní tvorbě a uzavírá tak jednu z kapitol mého života. Instalace zprostředkovává mou zkušenost i určitý dojem ve vlastním chrámu, přesto se domnívám, že je nemožné zprostředkovat stejný pocit, jaký vzniká při přímé konfrontaci v zákoutích katedrály sv. Víta.